

# Ídols, cultura

Per Joan F. Mira

“Ídols” vol dir imatges, vol dir representacions, en sentit de Francis Bacon, el filòsof del segle XVI, no el pintor del XX. “Cultura”, per a la major part de la “tribu” de Bacon, de la gent, és allò que els és mostrat com a tal: allò que els mostra com a cultura qui té poder per a mostrar-ho. És valuós, o gran o bo aquell objecte o individu, un edifici, un poeta, un quadro, un músic, que és proclamat com a tal per qui posseeix “poder proclamador”.

Si la Llonja de València és declarada “patrimoni de la humanitat” per la Unesco, a iniciativa dels poders corresponents, voldrà dir que és un edifici valuósíssim. Si Ausiàs March no tenia —i encara— grans places o avingudes centríques, monuments ben visibles, pàgines freqüents en els diaris i capítols en els llibres de text, vol dir que era ben poca cosa, tan poca cosa que era o és gairebé invisible. Com quan jo feia el batxillerat i, en els llibres de text, hi figurava en lletra menuda dins de les poques ratlles dedicades a les “literatures regionals”, i el professor ens deia que això no tenia cap importància i no entrava en l’examen: “Sáltenlo”. De manera que el valor del poeta per a la “tribu” no resideix en la qualitat interna dels versos, que poca part de la gent llegirà i sabrà entendre, sinó en la proclamació pública d’aquesta qualitat com a imatge valuosa. El Misteri d’Elx era, fora de la ciutat d’Elx, poc més que una curiosa cerimònia o un residu entranyable fins que ha estat reconegut com una part singularment valuosa del patrimoni cultural. I la ciutat de Morella, el *Tirant lo Blanc*, el botànic Cavanilles o qualsevol altre exemple que vulgueu: no pot ser rebut com a gran, important, valuós, superior, allò que no és projectat amb aquests atributs. I qui decideix, en definitiva, l’ordre d’aquests valors superiors, els seus components i la seua jerarquia, no són els receptors d’imatges, sinó els emissors.

Perquè la “tribu” no troba aquests atributs de valor per contacte directe i espontani de cada individu amb l’obra valuosa, sinó a través de, i per mitjà de, la imatge projectada, i més com més poderosament és projectada. El fet, la desgràcia, la pena, és que, ací, qui té el poder de projectar té uns ídols propis. I que és més valuosa una cursa de cotxes, per exemple, que tota la història de l’art i de la literatura.

420 paraules

(El País, suplement Quadern, 5 de març de 2009)